

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő Társszerkesztő
SÁGHY MIHÁLY BLÁZSIK MIHÁLY

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

III. évfolyam.

Csongrád, 1905. február 26.

9. szám.

A mi gyümölcsösünk.

Kecskemét város statisztikát állított arról egybe, hogy az 1904. évben Kecskemét piacáról mennyi gyümölcsöt szállítottak el.

Köztudomású, hogy Kecskemét gyümölcspiaca óriási forgalmú s csak közepes gyümölcstermésnél is, a gyümölcsérés idején naponként 100—200 kocsi rakományt adnak vasútra, ami fő, többnyire külföldi szállítmányként.

Önként felvetődik előttünk az a kérdés, vajjon miként jutott ahhoz Kecskemét, hogy gyümölcspiaca nemcsak országos, hanem világhírűvé lett. Már kora hajnalban, mikor még a csongrádi ember ágyban szendereg, Kecskemét piacán ezrével vannak az emberek s villanyvilágítás mellett árulják a gyümölcsöt. Kecskemét a külföldi kereskedők egész tömege jelenik meg gyümölcsüzleteinek fedezése végett.

Ha vizsgáljuk a kérdést, Kecskemét gyümölcspiacának ily óriásméretűvé fejlődését elsősorban annak kell tulajdonítanunk, hogy a nép nem rest a munkához. A kecskeméti ember szed-vesz, ad, hiszen tőlünk is a kecskemétiak viszik gyümölcstermésünk nagy részét. Másodszorban annak kell, hogy tulajdonítsuk, hogy gyümölcstermelésében egyöntetűség van. A lakosság nem arra törekszik, hogy kinek mennél több fajta gyümölcse teremjen, hanem, hogy lehetőleg egyszerre érő, egyfajta gyümölcsöt termeljen. De harmadszorban annak is, hogy Kecskemét város lakossága megfelelő hatósági támaszban is részesül s Kecskemét mint erkölcsi testület maga jár elő, nagy gyümölcs- és szőlőtelepeket, kiváló gondtal kezelt faiskolát létesített, honnan a közönség példát vehet s honnan jutányos áron jut hozzá gyümölcsfacsemetéhez és szőlővesszőhöz.

Nem úgy áll a dolog nálunk. A mi birtokosainknak majdnem minden fája más-más gyümölcsöt terem. Itt nincs egyöntetűség a gyümölcstermelésben s birtokosaink nagy részének hozzá.

Hiányzik a hatóság buzdító példája is. Egyesek kerékkötő munkája, korlátot vet minden e nemű törekvés ellen s a vármegye gyámsága is ennek a kerékkötésnek kedvez.

Egy éve mult, hogy Csongrád község képviselő testülete elhatározta a községi gyümölcsös felállítását, a bökényi töltés oldalának s az aranyiszigetnek szőlőssé s gyümölcsössé átalakítását.

A jóakarát azonban megkötötte ennek a határozatnak végrehajtását, megfeleltették s a vármegye feloldotta ezen határozatot s újabb határozat hozatalra lett a képviselő testület utasítva.

Ily körülmények között nem csoda, ha elmegy a kedve a vezető jegyzőnek

s az előjáróság bármely tagjának is attól, hogy eszméikkel, tettekkel álljon elő, ha nincs vele a felsőbb hatóság támasza.

Egyébként pedig csak zajongjunk, hogy túlmagasak a közterhek, hogy ezen évben is 93%-os pótdadót kell fizetnünk s a bajok szanálását bizzuk a sorsra s utódainkra, kik majd áldani fognak érte bennünket.

Termeljünk búzát, rozstot, árpát, kukoricát, krumplit s itt az aranykalászt ringató Alföld közepén viseljük a nyomort. Legyen úgy, ahogy ők akarják.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** A pénzügyminiszter legutóbb kimondotta, hogy azoktól a keresztesektől, akik adótartozásukat több éven át nem fizetik, az italmérsi engedély elvonandó. A közigazgatási bíróság legújabb határozatai szerint: felszámolás alatt álló részvénytársaság vagy szövetkezet felszámoló a részvénytársaságot vagy szövetkezetet terhelő adótartozások kifizetésére közigazgatási úton nem kötelezhetők. Egyházaknak és felekezeti iskoláknak megszavazott községi segélyekről kiállított nyugtak bélyegkötelesek. A pénzügyminiszter legutóbbi határozata értelmében: a közhivatalnok árva részére kijáró nevelési járulék a lefoglalható járandóságok közé tartozik.

Az adó.

V.

A III. osztályú kereseti adó.

A harmadosztályú kereseti adó alá tartozók kötelesek megadóztatás alá tartozó jövedelmeiket a pénzügyminiszter által meghatározott időben a községi előjáróságtól nyerendő űrlapokon bevallani.

Ezen adónemet az adókiadó bizottság állapítja meg a vallomások után 3 évi időre s ha a III. osztályú kereseti adóval megrótt jövedelme emelkednék vagy apadna is, az a kiszabott összegre nézve ezen idő alatt változással nincs.

Tiszta jövedelemnek az üzlet, vagy foglalkozás céljaira szükséges kiadásokon felüli összeg tekintendő.

A tiszta jövedelem minden 200 koronája után 20 korona jár adó fejében.

Új üzletknél, vagy egyáltalában, ha az adókiadó bizottság a vallomást helyesnek nem találja, ott a bizottságnak joga van az adót, figyelemmel az üzlet forgótőkéjére, berendezésének mennyiségére megállapítani, viszont a félnek az ellen felszólámlással élni.

A helytelen vagy túlmagas megállapítás ellen a fél a felszólámlási bizottsághoz folyamodhatik, melynek joga van a kiszabott adót a minimálisig leszállítani.

Ezen ügyben téves kivetés ellen benyújtott kérvények bélyegmentesek, az adószállítást kérő folyamodványra azonban ivenként 1 koronás bélyeg jár.

Vegyünk csak néhány példát, mikép

állapítandó meg jogosan a III. osztályú kereseti adó.

Haszonbérletknél a szó vagy írásban elvállalt bérösszeg 25%-a képezi a tisztajövedelmet. Pl.

Ha valaki 600 koronáért bérel valamit, annak 25%-a 150 korona lesz az adóalapja, mely után 30 korona III. osztályú adó jár.

Mészárosoknál, henteseknél az adó kirovásánál a megelőző évben elmért szarvasmarha száma jön tekintetbe, melynek minden darabja után nálunk 8 korona képezi a tisztajövedelmet; 4 borjú, 4 sertés, 8 juh egy-egy szarvasmarha számba vétetik.

Ha tehát nálunk egy mézáros egy éven át elmér 50 tehenet, 20 borjút, 64 darab juhot, annak tisztajövedelme 504 korona, mely után 10%-ot, vagyis 50 korona 40 fillért fizet adóba.

Kereskedőknél, gyárosoknál, gyógyszerészeknél és a III. osztályú adó alá tartozó iparosoknál, a szellemi foglalkozást gyakorlóknál mint művészek, írók, ügyvédek, mérnökök, orvosok stb. az általuk fizetett évi lakbérnek 1½—8-szoros összege s az üzleti helyiség bérének 25—100-szoros %-a képezi a kereseti nyeregmény alapját.

Igy nálunk annak 1000 koronáig 1½—2½-szeres összege, 1000—2000 koronáig 1½—3-szoros összege.

Az így nyert adóalapból azonban, ha kiskorú gyermeke van az illetőnek, egy-egy kiskorú gyermek után 10%-ék leszámítottatik, azonban egy gyermekre nézve 100 koronánál több nem s valamennyi gyermekre 40%-nál több nem üthető le.

Az üzleti helyiség béréből azonban a gyermekek után nincs levonás.

Annak tehát, ki mondjuk 400 koronát fizet lakás és üzlethelyiségért, felet véve lakásra, felet üzletre, adóalapja a következő lesz:

A lakásbérlet 1½-szerese 300 korona, az üzlet bérlete 25%-a 50 korona, összesen 350 korona, mely után 10%-ék fejében 35 korona adó jár.

A saját vagy ingyenes lakás bérértéke becslés útján állapítatik meg.

Az így megállapított III. osztályú kereseti adó után még 10%-ék rovatik ki pótdobba, ha állami adó 60 koronát meg nem halad s 35%-ék, ha az állami adó 60 koronát meghalad.

Mindezekhez jön azonban még a községi pótdadó, az utadó és az ipar- és kamarai illeték.

Tegyük fel tehát, hogy Csongrádon egy kereskedő fizet 500 koronát az üzlethelyiségért, 300 koronát a lakásáért, annak adója a következőképen alakul:

Tisztajövedelem lesz az üzlethelyiség 25%-a 125 korona, a lakpénz 1½-szerese 450 korona, összesen 575 korona, melyből amennyiben két kiskorú gyermeke

van, leültetik kétszer 10°-ék, vagyis 20°-ék 115 korona, adóalap lesz 460 korona, mely után fizet 46 korona III. osztályú adót.

III. osztályú adó 46 korona, 10°-ék pótdadó 4 korona 60 fillér, 1° 5°-ék ipar és ker. illeték 69 fillér, községi pótdadó 93°-ék 42 korona 78 fillér, összesen 95 korona 07 fillér. Megyei útdadó ennek 10°-a 9 korona 50 fillér, betegápolási adó 3°-a 2 korona 88 fillér, összes adója 107 korona 42 fillér.

Takarékoskodjunk.

A „Csongrádi Ujság” utóbbi számában olvashattuk a csongrádi jótékony egyesületek adós működését, melyet én még egyfelől óhajtanék gyarapítani, ugyanis azzal, hogy ne csak anyagilag segítsük a nyomorban sínlődőket, hanem igyekezzünk erkölcsileg is hatni szegényeinkre olyformán, hogy tanítsuk meg őket a takarékosagra. Mert valljuk meg őszintén, nem minden nyomor az Istentől jó. Az emberi méltóság megkívánja azt, hogy ki-ki tőle telhetőleg a jobb napokban gondoljon arra, hogy a hét kövér tehén után nemesak a bibliában, de a jelenben is jöhet hét sován tehén. Ha többen gondolnának erre, úgy akik önhibájuk nélkül valóban Isten csapásai miatt nyomorognak, kevesebben volnának s jótékony intézményeink annál többet juttathatnának nekik.

Erre a célra szolgálnak nagyobb városokban az úgynevezett piculás bankok, melyhez hasonló nálunk is van a Csongrádi és Vidéki takarékpénztárnál bevezetve, csak hogy a heti 50 fillér betét sok az amúgy is szegény embernek. Kérném föl talán valamelyik pénztárunkat, akár a fentit is, hogy vezetné be a mostanihoz hasonlóan csak 20 fillér heti befizetéssel, így a legszegényebb családoknak is legyen alkalma a takarékoskodásra, sőt a gyermekeknek is, velük nőne a takarékosági hajlam, s ha bármilyen helyzetbe jönnek, pár koronát mindig magukénak mondhatnak. Én azt hiszem, hogy ezzel szép eredményt érünk el. Mert azt a heti 20 fillért némely helyen a gyermek is elkölti nyalánságra, haszontalanságra, holott így idővel nem nagy összeg ugyan, de mégis valamennyi összegyűlik belőle. Mily jó annak a szegény leánynak, ha fillérenként összegyűjt magának egy kis kelenyére vagy butorra való, legalább ha férjhez megyen, nem kell neki a rokonokat segítségért zaklatni, vagy kamatospenzt fölvenni.

Ha azonban a takarékpénztárnak nem volna érdemes az ilyen esekéllyessel bibelődni, úgy másképen hozhatná létre a társadalom.

Egy olyan példát hozok fel, mely alapon ezélt 25 évvel a debreceni piculás bank, ma már kölcsönsegélyező egyletté alakult, hogy bevált mutatja negyedszázados múltja, hogy a nép javát, takarékosági hajlamát előmozdította, arra élő példa vagyok én. Akkor még elemi iskolás lányka voltam, de oly büszkén vittem a zsebpenzemből megtakarított heti 20 filléret a nevemre váltott kis könyvemre, hogy ma ezresek nem okoznának olyan nagy örömet; mondhatom talán az egész jövőmnek az vette meg az alapját, mert az a tudat, hogy valamivel én is bírok a sors legnagyobb csapásai között, ez új erőt öntött belém.

Ezen intézetet, egynehány a társadalom javát lelken viselő, egyén alapította, olyformán, hogy fölkerék egy nagy pénztárat, ha jól emlékszem „Kereskedelmi bankot”, hogy minden szombat délután engedné át egyik mellékhelyiségét a befizetések eszközzésére, amit az szívesen meg is tett. Most megalakult a tisztikar, mind tisztelbeli, hogy a kiadás minél kevesebb legyen. Pénztárnok lett egy igen gazdag tősgyökeres debreceni polgár, az irnoki és ellenőri állás minden héten fölvaltva töltetett be. Mikor így megalakult s minden lehető módon tudatta megalakulását a legszegényebb néposztályval is, megkezdte működését. Ki tag akart lenni 20 fillérrel váltott egy heteti könyvecskét s kötelezte magát annyi heti 20 fillér befizetésére, ahány betétet akart, de tíz betétnél többet egy névre nem válthatott senki.

A betétet előre fizethette bárki korlátlan időre, de aki a fizetést elmulasztotta, minden hétre

betétenként 2 fillér késedelmi kamatot fizetett; miáltal egyrészt pontossághoz szoktak a tagok, másrészt nem gyűlt föl a sok fizetni való. Aki időközben penzzavarban szenvedett, befizetett pénzének kétharmad részét kölcsönbe kapta s megtarthatta akár a betét lejártáig, csak az összeg után járó 6°-ot kellett fizetnie. Minden szombaton délután begyűlt összeget azonnal a takarékpénztárba helyezték, így legalább a pénztárnok sem vállalt magára egyéb munkát, mint a pénzt beszélni, a tőke gyümölcsötetésére nem volt gondja. Hat év után ki-ki megkapta a befizetett összeget a reá eső osztalekkel együtt. Megjegyzem még, hogy minden évben adtak ki új könyvecskéket, úgy hogy az első hat évet volt legnehezebb várni míg eltelik, azután minden évben kaphatott ki részletet, aki úgy osztotta be, hogy minden évben egy-egy új részletet váltott.

Szerény véleményem még az volna, ha talán a jó ügy diadalra jutna, semmiesetre sem új-évkor kezdődjék, mert városunk lakossága túlnyomóan földmivelő nép lévén, télen kereset nélkül van s bizony hiába akarna, nem bír vállalkozni a tagságra, de május vagy már a mezei munka kezdetén könnyebben válthat betétet s mikorra jön a tél, megszokja a befizetést.

Berényiné Farkas Anna.

HIREK.

— **Személyváltozás a tiszai gőzhajózáznál.** A magyar folyam és tengerhajózási társulat Próbald Ferenc hajós kapitányt, ki a Tiszán járó személyszállító hajóknál vezette a közlekedést, a dunai hajózáshoz rendelte be s helyébe Veidenecki Jäger József kapitányt rendelte ki, ki eddig a Dunán Budapest és Dömsöd között közlekedett.

— **Szeged a megye székhelye.** Szeged közgazgatási bizottsága jelentésében annak az óhajának adott kifejezést, hogy tegyék át a megye székhelyét Szentesről Szegedre. Ezért persze a szentesi lapok Szeged ellen írnak. Csongrád hivatalos közegyek az egészhez nincs semmi hozzászólása. Pedig felvethetnék azt az eszmét, hogy a tiszamenti városok Csongrád megyéhez kapcsoltságának s így Csongrádnak vidéke nagyobbodván, az ipar és kereskedelem hatalmasabb lendületet vesz. Egy jó ideig azonban még mindig Szentes lesz a megye székhelye. Dr. Kelemen Béla országgyűlési képviselő Szeged megye kikerekítésén fáradozik.

— **Vasúttügy.** A csongrád-szentes-orosházi vasút szentes-orosházi vonalszakaszának közgazgatási bejárását f. hó 27-én kezdik meg. E napon lesz a bejárás a szentesi polgármesteri hivatalban e vonalszakasz szentes-fábiáni részére nézve, míg a vonalszakasz gádoros-szenttornya-orosházi részére pedig f. hó 28-án Orosházán tartatik a közgazgatási bejárás.

— **Kanyaró.** A kis gyermekek nyűgös betegsége, a kanyaró a legnagyobb mértékben uralg városunkban. Rendes körülmények között sima lefolyású ugyan a betegség, de statisztikailag ki van mutatva, hogy a kanyaró-betegeknek mintegy 7°-a elpusztul. Van olyan tanterem, ahol 20—30 tanuló hiányzik, ma ez, holnap az; van ház, hol öt gyermek is fekszik benne, mert ha a kanyarót egy gyermek az iskolában megkapta, lévén rendkívül ragadós, a többi is ugyancsak belécsik. Maga dr. Turesányi szegedi orvos, kinek kezére ezer meg ezer gyermek van bízva, azon nézetének adott kifejezést, hogy a gyermekek együtt tartása a ragály ily nagy foka mellett nem célszerű, mert a gyermek egészsége valja kárát s ha nagy a hiányzóok száma, a tanításban nem lehet előre haladni. Akiik szeretik a kicsinyeket, megszívlelhetnék dr. Turesányi szavait.

— **Műhelyvizsgálók.** Tudomásunk szerint Csongrádon műhelyvizsgálat már évek óta nem tartott s ha lettek ilyenekül iparosok megbízva, bizony csak nagyon lánghán jártak el dolgukban. Most is sok tanonc van szerződés nélkül, esetleg azzal is fölfogadva, de a gazdája az ipariskolába elfelejté küldeni. A járási főszolgabíróság műhelyvizsgálókat megbízta az I. II. tizedben Gyánti Józsefet és Szakál Mátyást, továbbá megbízattak a III. és IV. tizedben Kádár Lajos és K. Szabó Mihály, az V. és VI. tizedben Solymosi Sándor és Tancos János, a VII. és VIII. tizedben Náfrádi Balázs és Singer Ven-

del, a IX. tizedben Bernieky József és id. Réh József. A megbízottak munkásságuk eredményéről évnegyedenként kötelesek jelentést tenni. Az évnegyed már elmúlt: nagyon kíváncsiak vagyunk arra, hogy vajjon hány műhelyvizsgálat tartott meg.

— **Használjon Balkányi-féle Kamilla arc-krémet.**

— **Újabb adományok a szegény tanulók ingyenkonyhájára.** Készpénz adományként befolyt az elmúlt héten Porubszky József úrtól 10 korona. Természetben Hajdú József iskola-utcai polgártársunktól 10 klgramm liszt, 5 klgramm bab és 3 klgramm szalonna. Az ingyenkonyha jöteményét élvező szegény tanulók nevében hálaosan köszöni az intézet igazgatósága.

— **Közgyűlés.** A községi képviselő testület az adóellenőri állás betöltése végett f. hó 28-án közgyűlést tart.

— **Olcso korpa a kisgazdáknak.** A földmívelésügyi miniszter a katonai élelmi tárházakban felszaporodott rozskorpát métermázsánként 7 korona 74 fillér árban a gazdasági egyesületek részére engedte át, hogy azt az azt kéro kisgazdák között arányosan ossza fel. Mint értesülünk, már annyi jelentkező van, hogy úgy a földmívelésügyi miniszterium által beszerzett, mint a katonai élelmezési raktárakban előállított korpa elfogyott, így hát minden további kérelmezés hiába való.

— **A mindszent-félegyházi motoros.** A mindszent-félegyházi vasút megalkotása végett, mint említettük, f. hó 17-én Kiskunfélegyházán értekezlet tartott. Az értekezleten Mathias János vasútépítési vállalkozó előadta, hogy Félegyházától Mindszentig futó új vasútra a miniszteriumtól már engedélyt kapott. A vasútépítés körülbelül egy millió kétszáz ezer koronába kerül s az fölösztatnék 5—600 koronás részvényekre s ebből nemesak a községek, hanem magánosok is jegyezhetnek. A motoros iránya ez lenne: Félegyháza, Pétermonostor, Pálmonostor, pusztapéteri major, Tömörkény, Csanytelek, baksi major és Mindszent.

— **Adakozások.** A csongrádi jótékony nőegylet lapunk múlt számában ama kérelemmel fordult a jószívú emberbarátokhoz, hogy adakozásukkal lehetővé tegyék a segélyszorultak segélyezését. A kérelem, mint alábbi névsor mutatja, nem hangzott el nyomtalanul. Adakoztak: Faragó Antalné négy zsák lisztet, dr. Szarka Mihályné egy véla babot, Csongrád és Vidéke takarékpénztár 40 korona, Tiszavidéki takarékpénztár 10 korona, Rosenberg Ede 10 korona, Babcsés Béla 5 korona, Sordovány Jánosné 5 korona, Farkas Bélané 3 korona, dr. Heinrich Istvánné 2 korona, Wiesner Lajosné 2 korona, Sohlya Gyulané 2 korona, Lászlóffy Lászlóné 2 korona, Boda Mártonné 2 korona, Balkányi Lajos 1 korona, Hussek Florián 1 korona, Vladár Sándorné 1 korona, Tasnádi Imréné 1 kor., Hornyik Károlyné 1 kor., dr. Buk Hermanné 1 korona, dr. Kone Mihályné 1 korona, dr. Nagy Sándorné 1 korona, Surányi János 1 korona. A szíves adakozóknak és Fekete Lajos és Pinter Zsigmond meszarosoknak a jótékony nőegylet áldozatkészségükért őszinte köszönetét nyilatkozt.

— **A női szépség galdagság!** és mindenki olesón jut hozzá, ha Balkányi-féle Kamilla arc-krémet használ. Teljesen ártalmatlan és legbiztosabb szer szeplő, májfoltok, pattanások (mitesser) és mindennemű bőrtisztatlanságok ellen. *Hatása bámulatos!* Ára használati utasítással együtt 1 korona. Kamilla szappan 50 fillér. *Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos, a „Megváltó”-hoz címzett gyógyszer-tárban Csongrádon, Szivák-tér.*

— **Borzalmasan megcsontított hullát** talált a rendőrség tegnap reggel a Jókai-utca végén, a Tisza parton. Egy 3—4 hónaposnak látszó gyermek holteste volt ez. A fej teljesen hiányzott, hátán szúrástól származó seb tátongott, balkarja kiszakítva, úgy hogy a bordák is eltörték és a kar helyén a belek lógtak ki. Csak örült ember rémtette állíthatott elő ily borzasztó látványt. A hullát a halottas kamrába szállították az orvosrendőri boncolás megejtése végett. A rendőrség nyomoz.

— **Holdfogyatkozás.** Ma egy hete, mint a csillagászok előre megjósolták, holdfogyatkozás volt. Nálunk 7 óra körül lett volna látható, de sűrű hófelhő borította az eget, miért is az érdeklődők nem gyönyörködölhettek benne.

— **Tenyészállatok vásárlása.** A földmívelésügyi miniszter legújabbán leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben tudatja, hogy a gazdákat ez évben is segíyezni fogja a miniszterium tenyészállatok kiosztásával. Ez a segíyezés jövőben csak az állatok árának kamatmentes részletfizetésére szorítkozik; adományként senki sem kap állami jószágot. Akiik ily módon

Teljesen ártalmatlan arcsepiítő szer a „Kamilla arc-krém.” Hatása bámulatos. Ára 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos a „Megváltó”-hoz címzett gyógyszer-tárban Csongrádon. (Hasonnemű, de értéktelen készítményektől óvakodjunk.)

ohajtanak tényezőkhöz jutni, ez iránti kéréseiket március hó végéig az illetékes m. kir. allattenyésztési felügyelőségekhez nyújtják be.

Fontos Amerikába utazóknak! A magyar kormány az Amerikába való utazást most már Brémán át is megengedte. Fiumén át Amerikába szóló átutazók most már Brémán át is érvényesek, ha az illető utas egy Bremennek szóló hajójegy birtokában van. Ak Brémán át akar utazni, annak okvetlenül kell otthonról 20 koronát előre Bremenre előlegnek beküldenie, máre rögtön megküldetik a hajójegy. Jövevények és munkaképes munkások, akik az amerikai rendeltetési helyig vasúti jegyet kifizették és azonkívül még 50 koronát készpénzben felmutatni tudnak, Amerikában bebesétést nyernek. Akinek barátjai vannak Amerikában, hozza magával azok címét. Szembetegek vagy egyéb testi fogyatkozásban szenvedők, 50 évnél idősebb személyek vagy olyanok, akik valamely Amerikában levő gyárnál szerződést kötöttek, mely szerint ott bizonyos meghatározott bérért dolgoznak, Amerikából visszautasítatnak. Ratiborban valamint Bremenben minden kivándorló megvizsgáltatik, mindenki tehát, aki Bremenben hajóra felszáll, előrelátólag Amerikában bebesétést nyer.

Megjötték az új tizkoronások. A helybeli adóhivatal tegnap kapott egy jó esemőt belőle. Most már lassanként megkezdődnek a régi tizkoronások beváltása s az lesz a legnagyobb baj, ha se a régi, se az újfajta hosszú bankók-ból nem igen lesz az embernek.

Gyűlés. A csongrádi általános ipartestület március hó 5-én tartja évi rendes közgyűlését.

Csakis Wiesner-féle „Erika-crém“-et használjon.

Ablakbeverés. F. hó 23-án Schwarc Mózes kereskedő ablakait ismeretlen tettes, valószínűleg bosszúból, beverte. A rendőri nyomozás folyik.

Emberhalál. Ez a címe az „Érdekes Könyvtár“ folyóirat legújabb füzeté vezető cikkének, melyet Thury Zoltán, a kiváló magyar novellista írt. — Thury mesteri kézzel kezeli a tollat s egyszerű, mesterkéletlen modorban adja elő mindvégig érdekfeszítő, izgató meséjét. — Tartalmaz a füzet Margitay Tihamértól, a világhírű festőművésztől költeményt „Haláltánc“ címmel, Kemechej Jenőtől, a nemrég elhunyt jeles elbeszélőtől novellát, ezenkívül két pompás külföldi elbeszélést: „Musztafa szönyege“ és „Tolvaj asszony“ címűeket. Gazdag ismeretterjesztő rovat zárja be az értékes füzet tartalmát, követte még a „Rejtélyvilág“ melléklet által, melynek minden egyes megfőjtője, kivétel nélkül, könyvjuttatni nyert. — Ime, ezt nyújtja egy füzetben az „Érdekes Könyvtár“, a világ legolvasottabb folyóirata, melynek előfizetési ára egész évre 2 korona, félévre 1 korona, százdolalás ingyen naptárral együtt. — Előfizetheti az „Érdekes Könyvtár“ kiadóhivatalában Budapest, V. Kálmán-utca 2. Nagyon ajánljuk olvasóink figyelmébe.

NYILTTÉR.

(Ezen rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyilatkozat.

A „Tiszavidék“ mult számában Rásonyi Papp Miklós és Csemegi Gyula urak az ifj. Miskolcy Ferenc és Pozsár Jenő urak között már befejezést nyert lovagias ügy lefolyását megbízójuk „tájékoztatóra“ egyoldali előadásban iparkodnak ismertetni.

Nehogy az egyoldali értesítés folytán egyoldali ítelet hozassék, Miskolcy Ferenc úrnak e lap hasábján már megjelent s a szigorúan való tényeknek teljesen megfelelő nyilatkozatát minden ízében megaknévva téve, — mi, kik nevezett barátunknak megbízottai voltunk, becsületbeli kötelességünknek tartjuk, hogy nem ugyan polemizálási viselkedésből, hanem megbízónk ügyének tiszta színben való feltüntetésére és megérthetése végett az igazsághoz és tárgyligossághoz való ragaszkodással nyilatkozzunk, egyuttal adatokat szolgáltatván arra, hogy az érdeklődők objektív íteletet hozhassanak.

Mindenekelőtt az általuk hivatkozott tekintély gr. Vay Lajos úr szakvéleményére azt a rövid megjegyzést tesszük, hogy egyoldali felvilágosítás és információ alapján mindenki olyan nyilatkozatot vehet ki, amilyent akar és amilyennek szükségét érzi.

De hogy a saját fegyverükkel éljünk, idézzük Vay gróf úr e szavait: „Ha sértek, minden körülmények között bárkinek és bármikor elégtételt adok“. Hát nevezett urak csak akkor, amikor ők akarnak, nem amikor a ellenfél megbízottaival együttesen megállapítják?! Mert hisz ők azt ígérték, hogy vasárnap reggel 7 órákor elégtételt adnak, tehát épen nekik kellett volna az ígért időpontban elégtételre keszen állniok.

Mi „gyavák“ ott is voltunk már 7 óra előtt, ők a hősök, a lovagok azonban csak negyed nyolc után vonultak fel késésükért lovagias urakhoz illő becsánatkérés helyett „majd leszámolunk!“ esatalkálással.

Hogy hogyan számoltak le, arról mi a következőkben számolunk be.

Konstatálunk kell mindenekelőtt, hogy Csemegi és R. Papp urak nem állanak szárd alapon, nincs biztos támpontjuk, hanem — mulnak a percek, telnek a napok és ezekkel esodálatosan megváltoznak tényállásuk is.

De lassuk csak, ügyük kikorrigálása reményében s a szükséghez képest hanytelekepen adták elő ugyanazt a dolgot.

1. 7 óra 22 percek felvett könyvvükben kijelentik, hogy a megállapított helyen és időben — tehát 7 órákor — a táncteremben megjelentek.

2. Ezt azonban Vay gróf úr nem ismeri el levelében, konstatálván az 14 órai késést, — akit pedig nem mi informáltunk. De menjünk tovább!

3. Megbízónkhoz eredetben küldött levelükben ugyan e tárgyról meg így nyilatkoznak Csemegi és Papp urak „5-én reggel 7 órákor a táncteremben megjelentünk... sem ellenfeled, ennek megbízottait, sem orvost nem találtuk“.

4. Ugyan e levelükben Csemegi Gyula a saját állítását így eafolja le a végletekig: „alohrott Csemegi Gyula reggel 7 órákor a táncteremben megjelentem, megjelentem, hogy azonnal jövének“. Itt meg ránk találtak?

Ezek után bizonyára nevezett urak „igaz barátja“ is zavarba jött s kétérdő fordúlhatott hozzájuk — mint ez ellentétes állítások szerzőihez: „Ha igaz az az állítások, hogy 7 órákor nem találtatok ott senkit, akkor Csemegi Gyula 7 órákor a falaknak tartotta meg a szónoklatot, hogy mindjárt jövének.“

Ugye-e bár ez fizikai non sensus! Mert az eddig fennálló és érvényben levő fizikai törvényekkel ellentéző s újszerű ténemény, hogy valaki egy (s ugyanazon időben, egy és ugyanazon helyen, egy és ugyanazon személy által feltehető is meg nem is, Ezt a fizika tagadja.

Hogy ez többféle előadás, el nem tagadható. Hogy ez állítások megtörténtek, az egy ötödik vagy hatodik állítással el nem üthető, mert irásba foglaltak, melyeket sajátkezűleg állítottak ki. Ennyifele állításnak egyszerre hitelt nem adhatunk, mert szerintünk egy tárgy egy és ugyanazon időben fehér és fekete is nem lehet. Vagy ha lovagok állítják — mindent el kell hinni?

De még ez nem minden.

Két hét múlva a jövények kiállítása után a „Tiszavidékben“ többi állításait fentartásával, meg órák rosszul járásával próbálják menteni távolmaradásukat.

Ezen kifogásuk sem bírhat alappal, mert három összehasonlított óra együttjárása bizonyította 14 órai késésüket, de meg Csemegi urat fel is hívtuk ennek konstatálására, mire ő nem reagált. Hogy miért? nem tudjuk.

Egyébiránt még egy negyed órát sem lett volna köteles volt megbízónk várni, mert eltekintve attól az elvtől, hogy aki sérteni tud, az tudjon és az törekedjen elsősorban elégtételt adni a legkorrektebb eljárások között, — így lovagias — a viszonsosság úgy követelte volna nevezett urak előző napon tett ama kijelentése után, hogy ha mi pontosan 7 órákor meg nem jelenünk, — **ők egy percig sem hajlandók reánk várni.**

A negyed órai várás tehát megbízónk részéről pusztá udvariasság volt.

Az pedig, hogy nevezett urak a szállodában aludtak, csak azt bizonyítja, hogy nem lévén kénytelenek hosszabb utat tenni, annál inkább megjelenhettek volna pontos időben. Különb is ez nem fontos, mert aki akar és megéri, bármely távolaságról is eljön a pontos időre és ha egyszer ott lettek volna, bármédig is készek lettünk volna kifogásait folytatni várakozni. De ők nem voltak ott, csak egyik megbízott jött 148 után, mikor már volt megbízónk felhívásunkra eltávozott.

Különös előzeretettel emlegetik, hogy „megbízónk segédei hátrahagyásával a párviadal színhelyéről egyedül távoztak“.

Becsületbeli kötelességünk itt kijelenteni, hogy megbízónk, ki ügyét korlátozás nélkül helyezte kezünkbe, aki becsületét becsületünkre bízta, ami egyenes felhívásunkra és határozott kívánságunkra távozott el a helyszínről, mint elégtételt nyert fél s a felhívásunkra tartozott is eleget tenni mint teljhatalmú megbízottainak. Ezért a ténykedésünkért felelünk is.

Azt is mondja Csemegi és Papp úr, hogy február 5-én este fél 7 órákor felkerestek volt megbízónkat, hogy új terminust tűzzen ki a párviadal megvitására, ki állításuk szerint a „leghatározottabban“ kijelentette, hogy párbaít vivni egyáltalán nem hajlandó“.

Felünköt nyert értesítés alapján kijelenthetjük, hogy ebből csak az az egy szó felel meg a valóságnak, hogy „leghatározottabban“. Ugyanis: a leghatározottabban azt jelentette ki, hogy miután megbízottai az ügyet befejezték, újabb terminust nem ad, mert nem adhat.

De hogy is tehettek ilyesmit a nevezett urak? Nem értjük. Hisz akkor már vagy befejeztettek tekintették az ügyet, vagy nem. Ha igen, mit akartak egy befejezett ügytől? Ha meg nem, akkor ne a féllal, hanem a segédeivel lépjenek érintkezésbe.

Vagy más oldalról. Február 5-én reggel 7 óra 20 percek felvett könyvvükben „gyavának“ mondják megbízónkat, este mégis azt akarják, hogy ez a „gyáva“ ember mérje össze pengéjét lovagias felükkel! Egyáltalában nem értjük, hol van itt a logika?

Különb is, hogy az-e a gyáva, aki pontosan megjelenik a harc színterén, vagy az, ki „bátran“ távol marad; azok a megbízottak végzik-e „lehetőleg simán“ (Vay gróf úr leveléből) kötelességüket, akik pontos időben a kitűzött helyen megjelennek, vagy akik ennek elmulasztásával honyodalmat idéznek elő, — könnyű kitalálni, de ezt bírálja el az elfogultlan közönség.

S amikor meg amúgy szür alatt megsűgjük, hogy a párviadal megvitására nagylelkűen felkínált alkalom megadására nem Pozsár úr, hanem egyenesen Miskolcy úr volna a leginkább hivatott, amely nagylelkűséget hogy nem gyakorolta, egészen korrektil járt el, — kijelentjük, hogy ok nélkül megomadt becsületünk megüszítéséről mindhárom gondoskodunk s ezért kar volna, ha bárkinek is fájna a mi fejünk.

Csongrád, 1905. február 25.

Mészáros István
Kalmár Zoltán
ifj. Miskolcy Ferenc
volt megbízottai.

Kiadók és lap tulajdonosok: BOZO ÉS JUSTIN.

Bozo és Justin könyvnyomtatásai.

Jó karban lévő

pedálos cimbalom

jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Községi hirdetések.

Csongrád község képviselő testületének 375 kgy. 1904. számú határozata alapján Csongrád község tulajdonát képező gyümölcsös kertnél lévő 37 drb öreg eperfa és 7 drb öreg mandulafa eladatik. Az árverés a helyszínen a kertész lakás előtt 1905. március hó 7-ik (kedden) napján délelőtt 9 órákor tartatik meg.

A csongrádi iskola alaphoz tartozó körülbelül 4 hold kiterjedésű hypotékalis szántóföld nyilvános árverésen három évre haszonbérbe adatik. Az árverés a II. jegyzői irodában 1905. február hó 28-án (kedden) délelőtt 9 órákor fog megtartatni.

A községi kovács munkálatoknak vállalat utján leendő biztosítására árlejtést hirdettek.

Az árlejtés a II. jegyzői irodában 1905. március hó 1-én (szerdán) délelőtt 9 órákor tartatik meg.

Csongrád község képviselő testületének 28905. számú határozata alapján rendszerezett 6 községi tűzoltó és 2 mezőőri állásra pályázat hirdetetik. A tűzoltók javadalmazása évi 400 korona fizetés és teljes ruházat természetben. A mezőőriek javadalmazása évi 240 korona fizetés.

Csak ép, egészséges testalkatú, irni-olvasni tökéletesen tudó, csongrádi illetőségű egyének pályázhatnak. Katonaviselt egyének előnyben részesülnek. Sajátkezűleg írt folyamodványok f. évi március hó 5-éig a községi rendőrbiztosnál adandók be.

Felhívtnak mindazon hadmentességi díj alá tartozó egyének, legyenek azok csongrádi vagy vidéki illetőségűek, akik

1. hadi szolgálatra alkalmatlannak találtak és az állítási lajstromból töröltettek;
2. fegyverképtelenségnek találtak;
3. a katonai szolgálattól 12 év eltöltése előtt testi fogyatkozás vagy bármilyen más okból elbocsátattak;

hogy polgári állásukat, lakásukat, illetőségi sorozó járásukat, a saját vagy családofjúk adóját, továbbá munkaadójuk nevét Csongrád község számtisztviselő hivatalában (azon esetben ha azt az 1905. év január hó 1-éig óta már meg nem tették volna) 1905. év március hó 31-ig annál is inkább bevallják, mert ellenkező esetben a kirovando hadmentességi díj hatszoros összegének megfelelő pénzbírságban fognak elmarasztaltatni.

A községi könyvkötői munkálatoknak vállalatba adására árlejtést hirdettek. Az árlejtés a II. jegyzői hivatalos helyiségekben 1905. február hó 27-én (hétfőn) délelőtt 9 órákor tartatik meg.

Csongrád község szolgáloményzeteinek a f. évre járó ruha illetményét képező: 30 drb nyári posztó zubbony, 30 drb téli posztó zubbony, 30 drb nyári vitorla vászon nadrág, 30 drb téli posztó nadrág, 30 drb téli posztó köpönyeg, 8 drb téli posztó mellény elkészítésére és szállítására ezennel zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettek. Felhívtnak a vállalkozni kívánó iparosok, hogy zárt írásbeli ajánlataikat a II. jegyzőnél f. évi március hó 17-ig délután 5 óráig nyújtják be. Az ajánlatok március hó 18-án fognak elbíraltatni.

Megjegyeztetik, hogy a posztó csupán hazai gyártmány lehet, a minták az ajánlatokhoz esatolandók s a beszerzés forrása úgy az ajánlatok átvételénél, mint az illetmények átvételénél igazolandó.

A ruházat szabására, zsinorzatára, kiállítására és minőségére nézve a használatban lévő rendőri ruházat az irányadó.

Azonnal alkalmazok egy ügyes fiatal fűszeres segédet. Tóbiás Herman kereskedő.

Csongrádi járás főszolgabírójától.

495/1905. szám.

Hirdetmény.

Mínt hogy általános panasz tárgyát képezik Csongrád községben az iparendély nélkül eselédék elhelyezésével iparszerűleg foglalkozó egyének üzelméi, s mínt hogy ez idő szerint a közönség szolgálatára léteznek már Csongrádon is egy engedélyezett, hatóságilag ellenőrzött közvetítő és eselédélhelyező intézet, melynek tulajdonosa a törvény szerint szükséges biztosítékot letette és az iparendélyt megszerezte:

ennélfogva figyelmeztetem a cselédszerzéssel üzletszerűleg foglalkozó egyéneket, valamint a cselédtartó gazdákat és a cselédeket is, hogy azokat a cselédszerzőket, akik iparendély nélkül cselédszerzéssel foglalkoznak, az 1884. évi XVII. t. c. 153. §-ának a) pontja értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogom büntetni.

De a jogosulatlan cselédszerzőkön, mint a kihágásban tetteseken kívül, az 1879. évi XL. t. c. 26. §-a alapján büntetéssel sújtom mint bűnrészeseket:

azokat a gazdákat vagy gazdasszonyokat, akik iparendélylyel nem bíró cselédszerzők közvetítésével fogadnak fel cselédeket, valamint azokat a cselédeket is, akik iparendélylyel nem bíró cselédélhelyező egyén közvetítését veszik igénybe arra nézve, hogy szolgálathoz jussanak. Csongrád, 1905. február 15.

Tasnády, főszolgabíró.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félet** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY-félet** fogadjunk el!

Ház eladás.

Gyánti Józsefnek a Szarvas-utca 8. szám alatt lévő háza szabadkézből eladó.

Bérbeadó lakás és üzlethelyiség.

A Csongrád és Vidéki takarékpénztártól bérelt 3 utcai-, 2 udvari-, 1 előszoba; fürdőszoba-, konyha-, kézi-, nagy-, fűs-kamra- és padlásból álló lakásunk 1906. év április hó 24-ig azonnal albérletbe; a gőzmalmunkkal szemben lévő lisztraktárunk pedig, ahol a gőzfürdőjegy elárúsítással kapcsolatosan jóforgalmú fűszerüzlet volna berendezhető, f. évi március hó 1-től bérbeadó.

Értekezhetni lehet gőzmalmi irodánkban bármikor.

Eszes Mátyás és Fiai.

Kiadó lakás.

A Rózsa-utca 17. számú házban két szobás lakás, hozzátartozó mellékhelyiségekkel, hasznos bérbe kiadó. Megtekinthető bármikor.

Gőz- és kádfürdő megnyitás.

Alulírottak tisztelettel hozzuk a n. é. közönség szives tudomására, hogy ujonnan épült gőz- és kádfürdönket folyó évi március hó 1-én megnyitjuk.

A fürdőrendet olyképen állapítottuk meg, hogy a gőzfürdő naponként reggel 7—12 óráig a férfiaknak, délután 2—6 óráig a nőknek; — míg a kádfürdő úgy a férfiaknak, mint a nőknek egész napon át 7—12 és 2—6 óráig áll rendelkezésére, vasárnap délután azonban az összes fürdőüzem szünetel.

Egy fürdés ára úgy a gőz- mint a kádfürdőben ruhaneművel együtt személyenként egy korona és a fürdőjegyek kizárólag a fürdő mellett lévő lisztraktárunkban kaphatók.

Egy alkalommal tudatjuk, hogy a fürdővel kapcsolatosan épült vendéglőben jó ételekről és italokról gondoskodva van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk

teljes tisztelettel

Eszes Mátyás és Fiai.

Oh jaji!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kítűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Megfojt ez az átkozott köhögés! Fő- és szétküldési raktár: **„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR** BUDAPEST, VI. Váci-körút 17. szám.

Kapható Csongrádon: **Balkányi Lajos, Barna Henrik, továbbá Wiesner Lajos** gyógyszerésztárában.

Sok ezer ember egészségét
logia megvédeni a leguabb, szabadalm azott

„Japán” kloset-ülés.
Minden árnyékszékre alkalmazható.

Vizöblítés nélkül!
Teljesen szagtalan!
A legnagyobb tisztaság!
Nem lagyhat be!
Nem dugulhat be!
Légpuhatmentes!

Betegápolási cikkek. Szobaklosettek.
Betegtoló kocsik.

Képes árjegyzék kívántra ingyen.

Guttman L. kloset-gyár
BUDAPEST, IV. Városház utca 2. szám.
(Köszöth Lajos utca sarkán.)

Ujdonság! Még eddig nem létezett!

A „Progress” egészségi szivarkahüvely

a legjobb a maga nemében, mely a betegségek átszarmazásától vagy átöröklésétől megóvja az embert, mert készítettése a munkáskéztől érintetlen marad.

A „Progress” egészségi szivarkahüvely

önműködő módon a gép által teljesen elkészül, varratik, nyomattatik és szopókával ellátatik: — a nikotint felszívó gyapottal készen kerül ki a gépből és a gép maga rakja dobozba.

A „Progress” egészségi szivarkahüvely

a legjobb papírból készül, mely nem alszik el, enyhén füstöl és nikotin-mentes.

Főraktár Csongrád és vidéke részére:
Bozó és Justinnál Csongrád Szentháromság-tér 2. sz.